

СОВЕТ МИЛИЦИЯНЫҢ 50 ЧЫЛЫ

(Төңгүзү, Эгеги 1-ги арманда).
рында албан күзөлөгөнгө кызыкмак-
кай, ак сеткилдиги чоруну бөлүнү
хүндүктөлгөн чаала алган ажалдакчы-
лардын саны ху бурду өтүр турар.

да аар кем-херек үүгөдигилери элөөн
кызырмалган болган үүлөттөгөн
херектерин илеретип тывары беэон.
Бө талазы-биле Чөөн-Хемчик, Овур
районнарда, Кызыл, Ак-Довурак
хоорайларда милиция кидилтери эки
көргүтүлгөргө болган. Республика
денисааринде чурттакчылыг суу-
ларда, хоорайларда интинин көрүм-
чүрүмү мурункутуулан элөөн эки-
жэон. Ол бүгүнү чедип алмынча
милиция органдарына партия, совет
органнар, хөй-инти органдарына
улуг дөткөмчөнү көргүсөк.

1967 чылдын дуржугама, эң
ылангыя Октябрьдин 50 чылдын
байырлалым эрттирип турар уеде
улуусу дружиналарынд бот-идеке-
инин беэонин, интинин көрүм-чү-
румун камгалар херекке хөй-ин-
тинин киржигеинин калбарганын
практика бадыткан.

Совет милициянын алдары 50
чыл өнө демдегесишкан, бистер бе-
дувустун ажылымыста бар четес-
терин, чедир кылдымай турар
чүддери мөдөрөп билер ужурауг
бис. Соруга болза, органдары
ажылы үргүлү сайыраргайжыда-
ры, ажалга мергежиди чедип алы-
ры, каа-даа үлөгерлиг көрүм-чү-
рум болуру, ажалга культураны бе-
дилдери болуу.

ЧУРУКТА: Кызыл кооруктускомунд милиция кидилти-
нин бөлүк ажалдакчылары (солгай талдан ол тала-
зи) оперативтик төлөөлөр Л. А. Санников, З. Т. Бурха-
ли, шагдаалар А. Д. Дурноцев, А. С. Болдырев, байы-
саакчы А. В. Беляков, участок төлөөчү В. И. Макаревич,
О. ОХМЧИТИҢА фотогу.

Хөочүн ажалдакчыларын үлөгер-
чижөөн салган чоруну беким билег-
диги анык калдарын хүрөөлөн
биз эсеки. К. Д. Даржаа, К. Т. Се-
нон, Ю. Д. Лобачев, Х. Д. Ковалыг,
Н. Н. Курлян, В. Е. Гурков, О. Е. Ол-
дар, М. Ш. Даваа, О. Д. Донга бол-
ган оон-даа эске хөй ажалдакчы-
ларын алап болуу. Оларын ажал-
чоругунадыз беким үнөлдөн алган.
Олар чакаттын шагналарын-биле
ууда-дараа демдегесишкен. Совет
милициянын 50 чыл оон-биле
10 ажалдакчы бистин министрөөнүн
10 ажалдакчы ССРЭ-нин орден,
медальдары-биле, а дыкка хөй ажал-
дакчылар РСФСР-нин болган Тыва
АССР-нин Дөли Советтеринин Хүндүл
бикжиктери-биле шагнадылаан.
Оларын иштинде эш Борбо —
Ленин ордени-биле, эш Маалыр —
Кызыл-Сылдыс ордени-биле, эш
Хунай-оол — Хүндүлдөлдө дөмдөө
орден-биле шагнааткан.

Корум-чүрүм үрөөр болган кем-
херек үүлөгер фактыларга удуу де-
миселге чыл келген дудум-на чонуну
идекейи беэон. Оон уламдан рес-
публикада кем-херек үүлөгериники-
нери эөөжөп турар чурттакчылыг
сууларын, бүдүрүгө, албан орга-
низация черлеринин саны көвөдөн.

Республиканын милиция органа-
ры бөйлөйдиг чылдын эгезинде со-
циалистик чарышты калбарткан. Ми-
лициянын 50 чыл оюнун бүдүрүгө-
де ол чарыштын түнөлини үндүрүп,
тиилекчилерин демдегезен. Бирги
черин Чөөн-Хемчик райкуускомунун
милиция кидилин (эш К. Д. Дар-
жаа), ийги черин Кызыл кооруктус-
комунун милиция кидилин (эш К. Т.
Сенонов), үшкүзүн — Овур райкуус-
комунун милиция кидилин (эш Ч. Д.
Донга) элөөн болган олар тус-ту-
зуна министрөөнүнү хүндүлүг
бикжиктери-биле база акша шагна-
дылар.

Милиция органдарынын ажалдаары
дөргө — партияга, совет улууска
бүдүрөлдиг бараан болуру ол. Ичкан-
гаш милиция ажалдакчымы күрөөнө
чүтүгүгү албанымда турар. Ажаа
улуг эргелерин тымсыкан. Коммуни-
стик партиянын, совет улуустун биске
көргүзү турар удуу иделгенин шын-
дыктар хүлөдөгөлгө бис.

Октябрьдин социалистик Улуу ре-
волюциянын 50 чыл болган юбилей-
лөгүн оон бистин милиция органа-
ры чакыч чедикширини биле ута-
лаан. Кем-херек үүлөгериники-
нери демиселде күштелерин дута-
йымда партия болган чакаттын док-
таалдарын амдырдыга боттардырып
турарынын түнөлинде, республика

Милиция органдарынын ажал-чору-
дугунадыз дружинниктер, мили-
циянын штаттан дашкаар ажалдак-
чылары кескү дузаны чедирип кел-
ген. Оларын киржигези-биле дыкка
хөй кем-херек үүлөгерилери болган
интинин көрүм-чүрүм үрөөнине-
ри илеретинген болган оларга ла-
маарыштыр чөгүрү кемчелер а-
дынган. Кызыл хоорайнын дыкка хөй
албан органдарына черлерине, Улуу-
Талаа, Чогуруу, Бай-Тайгамы
Кара-Хөлдө, Чөөн-Хемчиктин Кара-
Чыраада, Овурчун Торгалыда, Баа-
ренин Ильяналда, Бин-Хемнин
Сушта, Таңдынын Кову-Аксында
улуусу дружиналарынын ажал-чору-
дугунадыз доктаамал беким демдеге-
ри турарын демдегезери чүтүгү.

Хөй-Хөй УЖУРАЛДАР, БОЛУУШКУННАР
Хөй-Хөй Ужуралдар, болуушкуннар
Хөй-Хөй Ужуралдар, болуушкуннар
Хөй-Хөй Ужуралдар, болуушкуннар

айтыртыгы коллективтин инти ху-
далыга кам удуу түргүзүп, оон ка-
ды ажалдан турар эш-өөрү өттигин
алдырып ажаа хөй удуу сүмөлөп, оон
өдө кижизидип келген. А ам...

Репортаж

ак эр, хүлөдөгөн чонуг эки билер,
беким харымсалгамы шагдаа. Ол бо
ажылы ий-ле чыл бооп чоруну. Кы-
зылгар албаныга шериг хүлөдөгөн
эрттиргеш келген, доржаан маңда
ажылы берген. Дайгыч каналга
анык эрге хөй ажыктыг чүддери-
ни берген. «Ол-даа, бо-даа албан хүлө-
дөгө дөмөй-ле чүве, чонуну амыр-
дыжын, хамаатыларын эрге-шөлөөнүн
камгалар, ичкангаш ажаа ияк
мен — деп, совет шагданын сержан-
тын Колесник чоргарал-биле чүтү-
гүлү чоруну.

Доржу Сундубевич
Салчак социалистик
хөй-интинин көрүм-чү-
румун камгалар херек-
ке чөөрби чыл дургу-
зунда бараан болуп ке-
лген. Ол Бай-Тайга рай-
куускомунун милиция
кидилдинге үр ажал-
даан. Күрөөнүн өчү-
гүн кара ажыткан төт-
чөстө, хамаатыларын
өт-хөргөзүшкө, мала-
ганан оорлар сымчы-
дакчыларын, кем-буруу-
дугу херек үүлөгерин
үдөткөн чоруну хөй-
интинин чөгүрү уе-
зинде истен тывар, олар-
дын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу
Сундубевич Салчак
эвөш өвөс үдүгү-хуузу
кирген.

Улуу-даа, бисче-даа херек
чөчкөн эчине чедир
токтардып, истен тывар
ворда милиция ажалдак-
чыларын кызыкмак, чүт-
күдүгү чорун негетти-
нер. Д. С. Салчак олаш-
кан ажалында ак сет-
килдиги, хамаатыларын
негедде, хомудаларын-
га дидангыр болган
сагын чөвөлдө. Кад-
ды-бир херектин ител-
гени чоруда беринде
үдөткөн чоруну хөй-
интинин чөгүрү уе-
зинде истен тывар, олар-
дын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу
Сундубевич Салчак
эвөш өвөс үдүгү-хуузу
кирген.

Көжөккүн 21.00 шак. Дежур-
ный улуу лейтенант Бондарев
тубканы далаш чок, өргөнгөн чамы-
биле өптөгү сегирип алган:

— Дежурный дыннан тур — диди.
— Ремзаводская кудумчуу, ба-
жын № 26, квартира № 1. Ашаам
эзирип алган, бажындан үндүр
ойлап тур, оон оожургалып көрүрөк
— деп, хомудан, дүвөрөөн хөрөөжөн
ун дидангыр келди.

Сержант Колесниктин бөлүү ол
бажычче машиналыг чоруну. Уш-
даа минута эртөөндө хал келди:
хар дүвөрөөн соок кудумчууда чыгып
төнүт хөрөөжөн бички уруун хойга-
рып алган, сирилөөн — каамаан тур.
— Чүү бөдүү? — деп, сержант
көргөп айтырды.
— Ашаам эзирип алган, саңдай
сегирип алган, бисти үндүр сымыр-
ыпты — деп, ол хөрөөжөн дона-
нындан эриверин сирилетпешкан
чүтүгүлүгү, бажычче кирер деп и-
неши. Кирип келди: үжөн хар
ашкал, удуу дурттуг, мөгө-шымак
эр шаа кырында кызыл бүт шөйлү
берген, серде чок хаарыткан чыдыр.
Кижик арын-шүрүн арагаа оскун-
гар эр киж. Кымыл ол? № 62
көдү чоруну меланкастаттынган
колдонанын гараж эргелекти И. Н.
Мочалов-тур. Кам-ла айлар мурунда
баа-ла мидыг багай ажы-чакын
көргүсөк, алды ай хуусалыг элги
чаагар чоругулаа олурган. Оон те-
деп чок ажы-чакын дутагынды

Улуу-даа, бисче-даа херек
чөчкөн эчине чедир
токтардып, истен тывар
ворда милиция ажалдак-
чыларын кызыкмак, чүт-
күдүгү чорун негетти-
нер. Д. С. Салчак олаш-
кан ажалында ак сет-
килдиги, хамаатыларын
негедде, хомудаларын-
га дидангыр болган
сагын чөвөлдө. Кад-
ды-бир херектин ител-
гени чоруда беринде
үдөткөн чоруну хөй-
интинин чөгүрү уе-
зинде истен тывар, олар-
дын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу
Сундубевич Салчак
эвөш өвөс үдүгү-хуузу
кирген.

Улуу-даа, бисче-даа херек
чөчкөн эчине чедир
токтардып, истен тывар
ворда милиция ажалдак-
чыларын кызыкмак, чүт-
күдүгү чорун негетти-
нер. Д. С. Салчак олаш-
кан ажалында ак сет-
килдиги, хамаатыларын
негедде, хомудаларын-
га дидангыр болган
сагын чөвөлдө. Кад-
ды-бир херектин ител-
гени чоруда беринде
үдөткөн чоруну хөй-
интинин чөгүрү уе-
зинде истен тывар, олар-
дын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу
Сундубевич Салчак
эвөш өвөс үдүгү-хуузу
кирген.

Улуу-даа, бисче-даа херек
чөчкөн эчине чедир
токтардып, истен тывар
ворда милиция ажалдак-
чыларын кызыкмак, чүт-
күдүгү чорун негетти-
нер. Д. С. Салчак олаш-
кан ажалында ак сет-
килдиги, хамаатыларын
негедде, хомудаларын-
га дидангыр болган
сагын чөвөлдө. Кад-
ды-бир херектин ител-
гени чоруда беринде
үдөткөн чоруну хөй-
интинин чөгүрү уе-
зинде истен тывар, олар-
дын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу
Сундубевич Салчак
эвөш өвөс үдүгү-хуузу
кирген.

Улуу-даа, бисче-даа херек
чөчкөн эчине чедир
токтардып, истен тывар
ворда милиция ажалдак-
чыларын кызыкмак, чүт-
күдүгү чорун негетти-
нер. Д. С. Салчак олаш-
кан ажалында ак сет-
килдиги, хамаатыларын
негедде, хомудаларын-
га дидангыр болган
сагын чөвөлдө. Кад-
ды-бир херектин ител-
гени чоруда беринде
үдөткөн чоруну хөй-
интинин чөгүрү уе-
зинде истен тывар, олар-
дын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу
Сундубевич Салчак
эвөш өвөс үдүгү-хуузу
кирген.

Улуу-даа, бисче-даа херек
чөчкөн эчине чедир
токтардып, истен тывар
ворда милиция ажалдак-
чыларын кызыкмак, чүт-
күдүгү чорун негетти-
нер. Д. С. Салчак олаш-
кан ажалында ак сет-
килдиги, хамаатыларын
негедде, хомудаларын-
га дидангыр болган
сагын чөвөлдө. Кад-
ды-бир херектин ител-
гени чоруда беринде
үдөткөн чоруну хөй-
интинин чөгүрү уе-
зинде истен тывар, олар-
дын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу
Сундубевич Салчак
эвөш өвөс үдүгү-хуузу
кирген.

ИНТЕРВЬЮ *ИНТЕРВЬЮ *ИНТЕРВЬЮ
ХАЙНЫШКЫННЫГ АЖЫЛ ХЕРЕКТЕР

Совет милициянын 50 чыл болган
оюнун бүдүрүгө бистин коррес-
пондентис чамдык районнарын
шагдаа кидилтеринин ажалдакчы-
ны биле харылашкан, оларын ха-
маатыларын үлөгериники-нери
херектин камгалар чоруну турарын
дутагынды чүтүгүлүгү боттардырып
дидангыр болган. Олардын
Милициянын улуу лейтенанты
К. ДАРЖАА-
(Чөөн-Хемчик):
Юбилейлик чылда районуну ми-
лиция органдарын ажалдакчымы
кем-буруулу херектерин бөлдүрбөс
дөм баа оларын истен тывар та-
лазы-биле эвөш өвөс хемчелерин
боттардырып чоруну. Оон төдөгү
чакыччөк хөрөөндө саязыр
кирер болуу. Эрген чылдын он
айырында бо чылдын он-даа үзүн
депөөрөк районга кем-буруулу херек
үлөгерилери 34 хуу кызырдыган.
Илим-бүрү херектерин илеретип
тывары эргек чылдын 90 хуу турган
болза ам 99, 3 хуу чөткөн.

Социалистик хөй-интинин көрүм-чү-
румун камгалар херекке чөөрби чыл
дургузунда бараан болуп келген. Ол
Бай-Тайга райкуускомунун милиция
кидилдинге үр ажалдаан. Күрөөнүн
өчүгүн кара ажыткан төтчөстө, хама-
атыларын өт-хөргөзүшкө, малаганан
оорлар сымчыдакчыларын, кем-буруу-
дугу херек үүлөгерин үдөткөн чоруну
хөй-интинин чөгүрү уе-зинде истен
тывар, олардын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу Сундубевич
Салчак эвөш өвөс үдүгү-хуузу кирген.

Улуу-даа, бисче-даа херек
чөчкөн эчине чедир
токтардып, истен тывар
ворда милиция ажалдак-
чыларын кызыкмак, чүт-
күдүгү чорун негетти-
нер. Д. С. Салчак олаш-
кан ажалында ак сет-
килдиги, хамаатыларын
негедде, хомудаларын-
га дидангыр болган
сагын чөвөлдө. Кад-
ды-бир херектин ител-
гени чоруда беринде
үдөткөн чоруну хөй-
интинин чөгүрү уе-
зинде истен тывар, олар-
дын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу
Сундубевич Салчак
эвөш өвөс үдүгү-хуузу
кирген.

Улуу-даа, бисче-даа херек
чөчкөн эчине чедир
токтардып, истен тывар
ворда милиция ажалдак-
чыларын кызыкмак, чүт-
күдүгү чорун негетти-
нер. Д. С. Салчак олаш-
кан ажалында ак сет-
килдиги, хамаатыларын
негедде, хомудаларын-
га дидангыр болган
сагын чөвөлдө. Кад-
ды-бир херектин ител-
гени чоруда беринде
үдөткөн чоруну хөй-
интинин чөгүрү уе-
зинде истен тывар, олар-
дын хөрөөн сойгалар
аларды херекке Доржу
Сундубевич Салчак
эвөш өвөс үдүгү-хуузу
кирген.

МИЛИЦИЯ КАПИТАНЫ

— Дурган Доржу мырнай чаа сүт кыдын куду алзы шаап батты, —
деп эрген дан бажында суган чоран кадай киж шагдаа ажалдакчы-
ны Бирбеге бүүдү дидангыр. Хөвү бригадирин Донга Седен биле кады
агтыпшыкан, дон-доржаан оон соодан батканнар. Шапкан агытчы иан
кемип келген, алаакты куду чара теп бачы барган чыткан. Ол-ла истен
адырдылган чоран. Хөвү-Алтында алга чөөнүгүлүгү чоран, эки
хынан алмыды, деп бригадирин Борис Тажмын чыгып алган.
Харган арам-биле үчүгөл чоран, аалым доржон экинже брига-
дирин. Иратан сонга өттүр көрөк бажы иштинде эр киж козуген.
Улаткан чок ол кижэ үнүп көр, мич чарып алган кире берген. Дурган
Доржу ол ден маан танып алганнар. Чүгүгү дидангыр турар хире чегре
чокушугай бергеш, ажыталым алганнар. Кадайын алырар, огулу уш-
картып бергеш, мичча дөң.
— Бар чымылар, Дагыр-Шени иштинге чорунарда оорлардан чедө
бөдөр бөң.

